

Rokiškio technologijos, verslo ir žemės ūkio mokyklos Smurto artimoje aplinkoje atpažinimo ir veiksmų, įtariant galimą smurtą artimoje aplinkoje, tvarkos aprašo 3 priedas

MOKYKLOS DARBUOTOJO POKALBIO SU MOKINIU, GALIMAI PATYRUSIU SMURTĄ ARTIMOJE APLINKOJE, YPATUMAI

Mokyklos darbuotojas, įtaręs ar pastebėjęs galimo smurto prieš mokinį požymius mokinio kūne, elgesyje, emocijose turėtų susirūpinti ir pasidomėti, kas jam nutiko. Kalbėdamas su mokiniu mokyklos darbuotojas turėtų atkreipti dėmesį į kai kurias pokalbio ypatybes:

- ✓ sudaryti kiek įmanoma saugesnes ir patogesnes pokalbiui sąlygas (pvz., vienam klasėje), kad mokinio nerimas sumažėtų;

- ✓ atsisėsti šalia mokinio arba jam patogiu atstumu viename akių lygyje (nerekomenduojama sėdėti už stalo vienas priešais kitą);

- ✓ klausti mokinio, kas jam nutiko, užduodant atvirus klausimus (pvz., „Šiandien pastebėjau mėlynės ant tavo rankos riešo. Kas tau atsitiko?“ Neklausti: „Ar čia tam tikras asmuo tau mėlynės padarė?“);

- ✓ ramiai išklausyti mokinį, nepertraukinėti, leisti pasakyti, kiek jis/ ji nori / gali; neprarasti savitvardos: matydamas, kad suaugusysis, kuriam mokinyš atsiskleidė, išsigando, supyko ar pasibaisėjo, gali išgąsdinti mokinį, jis gali daugiau nebeapasakoti arba atsiimti savo žodžius;

- ✓ tikėti mokiniu: jei mokinyš prabilo apie smurtą, jis parodė pasitikėjimą suaugusiuoju. Jei mokinyš išgirs abejonę, ar jis sako tiesą, daugiau gali nieko nebesakyti, ir smurtas gali tęstis toliau;

- ✓ nuraminti mokinį, palaikyti jį. Svarbu jam perteikti žinią, kad jis gerai pasielgė kreipdamasis pagalbos ;

- ✓ nekaltinti, nesmerkti, nekritikuoti mokinio: svarbu yra perduoti vienareikšmišką žinią, kad jis nėra kaltas dėl patirto smurto, už tai yra atsakingas suaugęs žmogus, kuris elgėsi neleistinai;

- ✓ skatinti mokinį pasidalinti savo išgyvenimais, jausmais: tikėtina, kad mokinyš patiria daug įvairių jausmų ir išgyvenimų: baimę būti kaltinamam, baimę dėl smurtautojo keršto, gėdą, kaltę ir kita, kurie jį slegia;

- ✓ klausiant, kalbant vartoti suprantamus žodžius, sąvokas, atitinkančias pažintinius gebėjimus ir supratimą, specialiuosius ugdymosi poreikius;

- ✓ suprasti, kad mokinyš gali būti emociškai prisirišęs prie smurtavusio prieš jį asmens, vengti jį kaltinančių, vertinančių ar nukreipiančių klausimų, teiginių;

- ✓ patvirtinti mokiniui, kad jis gerai padarė pasisakęs apie patiriamą smurtą;

- ✓ pokalbio metu patikinti mokinį, kad smurtas prieš jį – ne jo kaltė, o smurtavusiojo atsakomybė;

- ✓ klausytis mokinio ir sąžiningai atsakyti į jam kylančius klausimus: mokinį gali kankinti nežinia dėl ateities, smurto atskleidimo pasekmių. Svarbu patikinti mokinį, kad bus stengiamasi užtikrinti jo saugumą, tačiau nežadėti to, ko nėra galimybės;

- ✓ paaiškinti mokiniui, kas vyks po to, kai jis pasisakė, kokių veiksmų ims mokyklos darbuotojas mokiniui apsaugoti;

- ✓ būti prieinamam mokiniui, nepalikti jo vieno su savo problema, mintimis ir jausmais.

Rekomenduojama mokinio papasakotas smurtinės situacijos detales užrašyti kaip įmanoma tiksliau, cituojant mokinio kalbą: kada prasidėjo smurtas, kas tai darė, kas apie tai žino / žinojo, kam asmuo yra dar pasakojęs ar (ir) kodėl nepasakojo, kokie, mokinio supratimu, buvo smurtautojo motyvai, kaip jis/ji jautėsi po smurtinio įvykio. Mokyklos darbuotojas turėtų įvertinti, kiek mokinio pasakojimas galimai realistiškas, ar mokinio nurodomos aplinkybės, faktai atitinka sužalojimų turinį, sunkumą. Svarstyti apie asmens patiriamą smurtą galima, kai mokinio sužalojimai yra neįprasti, jo pasakojimas atrodo neįtikinamas. Svarbu prisiminti, kad smurtą patyrę asmenys dažnai neprisipažįsta, kas ir kaip prieš juos smurtavo, dėl įvairių priežasčių: galvoja (ar

yra įtikinti), kad yra patys kalti dėl tokio elgesio su jais; nori būti ištikimi savo smurtautojui; bijo smurto atskleidimo pasekmių ar pan.

Kalbantis su mokiniu neleistina:

- ✓ žadėti tai, ko nebus galimybės ištesėti, pvz., „tau daugiau nieko blogo neatsitiks“;
- ✓ versti mokinį detaliai pasakoti apie patirtą smurtą. Svarbu leisti jam kalbėti tiek, kiek jam norisi;
- ✓ vertinti ir klausinėti mokinį apie jo jausmus smurtautojui;
- ✓ klausti mokinio, kodėl jis anksčiau nepasakė / nesipriešino smurtui; tai jam/jai gali sustiprinti kaltės jausmą;
- ✓ leisti mokiniui atsiskleisti prie kitų grupės mokinių. Reikia saugoti ir gerbti jo privatumą, neatskleisti ir neaptarinėti informacijos su įvykiu nenusijusiems asmenims.

SVARBU: mokyklos darbuotojo įtarimai dėl mokinio galimai patiriamo smurto nėra įrodymai. Įrodymų rinkimas – teisėsaugos specialistų kompetencija.

Skubia mokinio apsauga būtina pasirūpinti, kai:

- ✓ kyla akivaizdus pavojus asmens fizinei, psichinei sveikatai;
 - ✓ nėra maisto, mokinys badauja;
 - ✓ nesaugu dėl higienos stokos (pvz.: tikimybė infekcijoms, nes nėra geriamo vandens ir pan.);
 - ✓ dėl psichikos sveikatos sutrikimų paūmėjimų mokinio atstovai pagal įstatymą nėra pajėgūs pasirūpinti jo/jos fiziniais, psichologiniais, socialiniais poreikiais;
 - ✓ yra tikimybė, kad vaiko atstovai pagal įstatymą, vartojantys psichoaktyvias medžiagas (alkoholį, narkotikus) ir apsvaigę nuo jų, artimiausiu metu nesiliaus to daryti.
-